

Verontwaardiging en politieke economie

2013/33
04109 | 2013

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom

De laatste jaren is er wel wat gebeurd waarover een mens verontwaardigd kan raken. Uiteraard kennen dergelijke emoties een grote selectiviteit. De een ergert zich mateloos aan de laksheid waarmee we omspringen met ons milieu terwijl de ander zich eerder over de internationale politiek opwindt. Laten we in de eerste plaats vooral respect opbrengen voor elk gevoel van oprechte verontwaardiging. We zien heel veel cynische reacties dat het toch allemaal nog wel meevalt en de verzuurde bevolking nu ook niet moet overdrijven. Evengoed kan men stellen dat het net hoopvol is dat de mondigere burger het niet allemaal over zijn kant laat gaan. Het inzicht dat een democratie enkel werkt op basis van "checks

& balances" wordt hier ten lande al te vaak onder de mat geveegd. Wanneer we existentiële crisissen beleven op meerdere vlakken vinden vooral jongeren dat het tijd wordt dat voornamelijk ouderen hun oogkleppen eens afzetten.

Het is de verantwoordelijkheid van iedereen om zich af te vragen in welke mate die energie kan gekanaliseerd worden naar maatschappelijke verbeteringen.

Publieke economen becommentarieren zich over controlemechanismen om ontsporingen in ons politiek-economisch bestel te remediëren. Het voordeel is dat we kunnen bogen op meer dan tweehonderd jaar gefundeerd denken

over de rol van moraliteit in de economie. Economie heeft moraliteit nodig maar kan er niet toe gereduceerd worden. Ondanks die inzichten hebben we de laatste decennia extra

meer geanalyseerd en uitvergroot worden. Zo is er het opmerkelijke filmpje met de topeconoom Jeffrey Sachs dat recent gelekt werd en nu viraal rondgaat op internet.

“

De hoopvolle les uit de economische geschiedenis is dat de technologische vooruitgang voort blijft denderen.

”

ontsporingen op dat vlak gekend. In België is er de casus met Dexia waar ondertussen het beeld naar voor komt dat we niet helemaal in staat zijn om er op een gezonde manier mee om te gaan en er lessen uit te trekken. Deze zomer kende dat nog een opstootje door de ellendige manier hoe er werd omgegaan met het nieuws dat ook in Detroit voor honderden miljoen euro aan spaargeld terecht was gekomen terwijl de stad al decennia in verval was.

Terwijl er hier in België een aantal kwalijke dossiers etteren, hebben de Amerikaanse equivalenten het voordeel dat ze

Hierin heeft hij het in ongebruikelijke sterke taal over de corrupte belangenvermenging van de politiek met het financiële establishment op Wall Street. Het aan de kaak stellen van het pathologische morele klimaat door een Washingtoninsider zou wel eens een impact kunnen hebben op... de benoeming van de nieuwe voorzitter van de Amerikaanse centrale bank. Sachs hakt immers staalhard in op Larry Summers, de topfavoriet van de Fed. Summers speelde bij het dereguleren van het financieel systeem een fatale rol, plukte er zelf financieel de vruchten van en... werd toch weer opgenomen in het politiek establishment nadat de bom barstte. Sachs vertelt dit allemaal recht voor de raap in een sessie met topcentraalbankiers van de Fed.

Het is hier niet de plaats om in te gaan op de hele agenda van hervormingen nodig om ons in de toekomst beter te beschermen tegen deze ontsporingen. Prominent onder de controle-mechanismen verschijnt wel de absolute noodzaak van meer transparantie. Het is immers nog niet lang geleden dat de bevolking voorgehouden werd dat we er allemaal nog aan gingen verdienen. Vandaar dat evengoed als de mistoestanden zelf in de financiële dossiers van de voorbije jaren, de paternalistische houding waarbij het allemaal niet aan de grote klok hoeft te hangen, bestreden moet worden.

En dan is het anno 2013 vooral zo dat zaken pas vooral tot het collectief

befef doordringen als ze ook de nodige onverbloemde aandacht krijgen in de audiovisuele media.

De hoopvolle les uit de economische geschiedenis is dat de technologische vooruitgang voort blijft denderen. Het triviale inzicht is dat dit niet gepaard gaat met een gelijkwaardige ethische ontwikkeling. De eeuwige uitdaging blijft om de maatschappij te beschutten voor de spanningen die uit deze verhouding voortkomen.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute en gastprofessor economie aan de Hogeschool-Universiteit Brussel

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur